

Європейська практика підтвердження професійних кваліфікацій неформальної освіти**Семигіна Тетяна Валеріївна¹**

Академія праці, соціальних відносин та туризму, Київ, Україна

E-mail: semigina.tv@gmail.comORCID ID <https://orcid.org/0000-0001-5677-1785>

Researcher ID: O-1616-2016

Scopus ID: 35776697500

Трансформація ринку праці зумовила парадигмальні зміни в освіті, сприявши розвитку освіти впродовж життя та неформальної освіти. Натепер в Україні відсутнє належне законодавче унормування процесу підтвердження результатів такої освіти.

Дослідження має на меті вивчення європейського досвіду із підтвердження результатів неформальної та інформальної освіти, який може бути корисним при формулюванні в Україні відповідної політики щодо присвоєння професійних кваліфікацій. Розвідка переважно побудована на ретроспективному аналізі загальноєвропейської політики.

Встановлено, що у визначенні процедур на загальноєвропейському рівні послуговуються такими документами, як: «Європейські керівні принципи визнання результатів неформальної та інформальної освіти» (2009 р.), Рекомендації Ради Європи щодо визнання результатів неформальної та інформальної освіти (2012 р.), Рекомендації Європейського центру розвитку професійно-технічної освіти (CEDEFOP) із визнання неформального та інформального навчання (2017 р.), Рекомендація Ради ЄС про Європейську рамку кваліфікацій для навчання упродовж усього життя (2017 р.). Ці документи спрямовані на інституційного поля підтвердження професійних кваліфікацій, здобутих шляхом неформального навчання, залучення представників різних суспільних секторів та впровадження механізмів координації.

Водночас у європейських країнах сформувалась диверсифікована практика підтвердження і присвоєння професійних кваліфікацій на основі неформального навчання. Важливу роль у процесах підтвердження кваліфікацій відіграють професійні асоціації та бізнес структури, на базі яких діють кваліфікаційні центри (центри оцінювання). Визнання результатів неформальної освіти і підтвердження професійних кваліфікацій відбувається за тими самими стандартами, як і для формальної освіти та з огляду на національну рамку кваліфікацій.

Ключові слова: неформальна освіта, професійна кваліфікація, підтвердження, валідація, професійний стандарт, кваліфікаційний центр.

Вступ. Швидкі зміни потреб ринку в нових навичках зумовили перехід від концепції «кінцевої освіти» до концепції «освіти впродовж усього життя», появу різноманітних форм неформальної (поза формальним закладом освіти, але інституціоналізованої, навмисної і спланованої суб'єктом освітньої діяльності) чи інформальної (спонтанної) освіти. Люди дедалі частіше навчаються в Інтернеті, на роботі, через професійні курси, громадські заходи чи волонтерство (European Commission, 2016).

В Україні питання неформальної освіти дослих та політики щодо визнання її результатів вивчали: С. Бабушко, Н. Василенко, А. Гончарук, Р. Коліушко, О. Лазоренко, Л. Лук'янова, Н. Ничкало, О. Огієнко, Н. Палик, Н. Терьохіна та інші. Наразі у вітчизняній педагогічній літературі ключовою ознакою неформального навчання вважають відсутність сертифікатів, тоді як у країнах Євросоюзу основна увага спрямовується на валідацію, визнання, підтвердження результатів неформального навчання (Павлик, 2017).

Останніми роками українське правове поле поступово адаптується до парадигмальної зміни освітнього середовища. Так, У 2012 році набув чинності Закон України «Про професійний розвиток працівників», згідно з яким професійне навчання працівників поділяється на формальне і неформальне. Визначено, що неформальне професійне навчання працівників здійснюється за згодою працівників безпосередньо у роботодавця згідно з рішенням роботодавця за рахунок його коштів з урахуванням потреб власної господарської чи іншої діяльності (Верховна Рада України, 2012). Проведені дослідження засвідчують: процедури підтвердження неформальної професійної освіти за цим

¹ докторка політичних наук, професорка кафедри соціальної роботи і практичної психології Академії праці, соціальних відносин та туризму

законодавчим актом досить складні (Савченко, 2014), відтак, не дивно, що вони не набули поширення в Україні.

В ухваленому у 2017 році Законі України «Про освіту», в якому стверджується: «Особа реалізує своє право на освіту впродовж життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти. Держава визнає ці види освіти, створює умови для розвитку суб'єктів освітньої діяльності, що надають відповідні освітні послуги, а також заохочує до здобуття освіти всіх видів». У Законі зазначено, що результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством. Тоді як процедури підтвердження професійних кваліфікацій на основі неформальної освіти мають бути розроблені Національним агентством кваліфікацій (Верховна Рада України, 2017). Проте на момент написання статті належного нормативно-правового регулювання підтвердження результатів неформальної та інформальної освіти поки що в Україні немає.

Мета та методологія дослідження. Мета цієї публікації – вивчення європейського досвіду із підтвердження результатів неформальної та інформальної освіти, який може бути корисним при формулюванні в Україні відповідної політики щодо присвоєння професійних кваліфікацій.

Розвідка побудована на ретроспективному аналізі загальноєвропейської політики, для аналізу використано нормативні документи офіційних структур Євросоюзу. Для висвітлення уроків європейського досвіду для України використано українські нормативно-правові документи, офіційну інформацію, результати дослідження інших авторів та рефлексію власного досвіду роботи в Національному агентстві кваліфікацій.

Результати дослідження.

1. Загальноєвропейські керівні принципи

Насамперед слід відзначити, що в європейському освітньому та політичному дискурсі послуговуються поняттям «валідація неформальної та інформальної освіти» (англ. – validation of nonformal and informal learning), яке українською мовою перекладають як «підтвердження результатів неформальної освіти» або як «визнання результатів неформальної освіти». Таке визнання розглядають як засіб, що значно розширює освітні можливості для усіх членів суспільства (European Commission, 2015).

Політику щодо підтвердження неформального та інформального навчання в європейських країнах почали активно розробляти у 2004 р. У той час представники урядів країн Євросоюзу ухвалили проєкт Загальних європейських принципів ідентифікації та визнання результатів неформальної та інформальної освіти. У 2009 р. їх опублікували під назвою «Європейські керівні принципи визнання результатів неформальної та інформальної освіти» (European guidelines for validating non-formal and informal learning) (CEDEFOP, 2009). Цей документ спрямований на вирішення таких актуальних завдань: сприяння діалогу учасників неформальної освіти щодо забезпечення визнання результатів неформальної освіти; розробка систем неформальної освіти, результати яких можна трансформувати у формальну систему кваліфікації кадрів; нормативно-правове забезпечення змісту курсів неформальної освіти для визнання їх результатів; забезпечення взаємозв'язків між державними кваліфікаційними системами та процедурами визнання результатів неформальної освіти; вироблення етичних норм збереження персональних даних учасників неформальної освіти.

У 2012 р. оприлюднено рекомендації Ради Європи з цього питання. У документі зазначено, що визнання результатів неформального та інформального навчання має вести до присвоєння людині повної або часткової кваліфікації. Необхідність такого визнання зумовлена потребами ринку праці та необхідністю створити умови для працевлаштування людей, які мають професійний досвід, але з якихось причин не отримали формального підтвердження своєї кваліфікації. Знання, досвід, навички та компетентності, здобуті поза межами формальної освіти (освітнього закладу), можуть бути підтверджені в офіційному порядку, і на основі цього людині може бути присвоєно відповідну кваліфікацію (The Council of EU, 2012).

Рекомендації визначають чотири етапи процесу валідації (підтвердження результатів навчання): ідентифікація результатів навчання особи, отриманих шляхом неформального та інформального навчання;

- документація результатів навчання особи;
- оцінювання результатів навчання особи;

сертифікація результатів оцінювання результатів навчання особи, здобутих шляхом неформального чи інформального навчання, у формі присудження кваліфікації або визначення обсягу кредитів ЄКТС або в іншій формі.

У документі також зазначено, що підтвердження здійснюється уповноваженим органом, який перевіряє результати навчання, отримані індивідом, та вимірює їх відповідно до чинних стандартів. Підтвердження результатів неформального навчання має здійснюватися на основі принципів: добровільності, неупередженості, об'єктивності, рівності, доступності, достовірності та легітимності, прозорості.

У 2017 р. Європейським центром розвитку професійно-технічної освіти (CEDEFOP) оприлюднено Рекомендації із визнання неформального та інформального навчання (European guidelines for validating non-formal and informal learning). У Рекомендаціях наголошено, що метою цього документа є роз'яснення умов для здійснення підтвердження результатів навчання, висвітлення критичних рішень, які повинні бути прийняті зацікавленими сторонами на різних етапах процесу.

У Рекомендаціях наведено перелік інструментів, які можуть бути використані для оцінювання результатів навчання:

тести та письмові іспити (здебільшого пов'язані зі стандартами оцінювання);
розмовні методи (інтерв'ю та дискусія);
декларативні методи (самооцінювання за відповідною формою, яка потім перевіряється);
спостереження (під час виконання повсякденних завдань);
симуляція (люди знаходяться в ситуації, близькій до реальних сценаріїв, щоб оцінити їхні компетенції);

докази використання результатів навчання у робочих чи інших ситуаціях (письмові рекомендації, відгуки тощо), подекуди це може бути й цифрове портфоліо.

Вибір інструментів для оцінювання результатів навчання має відбуватись із врахуванням таких критеріїв: обґрунтованість (інструмент справді повинен вимірювати те, що призначений вимірювати); надійність (кандидати, що оцінюються, за однакових умов мають досягнути схожих результати); справедливість (рішення про оцінку має бути вільне від упередженості); когнітивний діапазон (інструмент дозволяє оцінювачам судити про широту та глибину навчання кандидатів); придатність для цілей оцінки (забезпечення мети інструмента оцінювання відповідно до використання, для якого він призначений).

Організація підтвердження результатів неформальної освіти і присвоєння певної професійної кваліфікації на цій основі повинна відповідати своєму призначенню та розроблятися відповідно до конкретного операційного контексту. Водночас Рекомендації визначають кілька критичних питань як політичних, так і практичних, які повинні бути вирішені для ухвалення та впровадження на національному рівні політики щодо валідації. До таких питань у документі, зокрема, віднесено:

- Наскільки виразно визначена мета підтвердження результатів неформального та інформального навчання?
- Наскільки політика щодо підтвердження відповідає інтересам конкретної людини?
- Яких заходів було вжито для координації з консультативними службами, які працюють із цільовою аудиторією?
- Які існують механізми координації між зацікавленими сторонами, котрі можуть допомогти уникнути фрагментації та забезпечать узгодженість дій?
- Як пов'язані процеси підтвердження із Національною рамкою кваліфікацій і як це впливає на прозорість та доступність процедур підтвердження?
- Наскільки процеси і результати підтвердження пов'язані із тими освітніми стандартами, які використовують у системі формальної освіти, і як це впливає на цінність та перебіг процесу підтвердження?
- Наскільки організація підтвердження відповідає процедурам забезпечення якості і як це впливає на надійність та довіру до результатів?
- Яких заходів вжито для підвищення професійної кваліфікації тих, хто здійснює підтвердження (оцінювачів)? (CEDEFOP, 2017).

У 2017 році ухвалено Рекомендацію Ради ЄС 2017/C 189/03 про Європейську рамку кваліфікацій для навчання упродовж усього життя та скасування рекомендації Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2008 р. про створення європейської рамки кваліфікацій для навчання упродовж усього життя. Рекомендація Ради ЄС тлумачить кваліфікацію як формальний результат процесу оцінювання

(при цьому кваліфікація здобувається, якщо компетентний орган визначає, що людина досягла результатів навчання за певними стандартами) (The Council of EU, 2017). Як бачимо, тут не йдеться про компетентності або певні особистісні якості, а саме про вимірюваність результатів опанування чогось будь-яким способом. Новий документ Євросоюзу зважає на модерні освітні тренди й спрямований на забезпечення підґрунтя для визнання результатів навчання дорослих, створення правового та інституційного поля підтвердження професійних кваліфікацій, здобутих шляхом неформального навчання.

2. Реалізація європейської політики

Дослідження, проведене Європейським центром розвитку професійно-технічної освіти у 2017 році у 36 країнах, засвідчує, що підтвердження результатів неформального професійного навчання має позитивний соціальний ефект як для працівників, які підвищують свій статус, так і для підприємств, виробництва, економічного розвитку країни. Проте зауважимо, що у європейських країнах механізми підтвердження результатів неформального та інформального навчання діють не у всіх секторах освіти і не для всіх професійних кваліфікацій (CEDEFOP, 2018). Так, на Мальті діє Мальтійська Національна комісія вищої та подальшої освіти (NCFHE, 2020). Вона, зокрема, відповідає за впровадження Національної рамки кваліфікацій, визнання формального та неформального навчання, питання щодо розробки професійних стандартів тощо. Підтвердження /валідація неформальної освіти та діяльність галузевих рад із розробки професійних стандартів здійснюються на підставі одного законодавчого акту: існують центри оцінювання/валідації, які проводять оцінювання професійних кваліфікацій (але натепер тільки у сфері туризму).

Сумативну оцінку результатів неформального навчання і підтвердження кваліфікації, особливо у регульованих професіях, у європейських країнах можуть виконувати професійні саморегулятивні організації (Пуховська та ін., 2014; Семігіна, 2020). А от у Німеччини мережа кваліфікаційних (екзаменаційних) центрів, де можна підтвердити професійну кваліфікацію, успішно працює на базі торгово-промислових і ремісничих палат, які, по суті, є бізнес-об'єднаннями. Загалом для європейських країн досить актуальним видається питання залучення бізнесу та організацій роботодавців до формування незалежної системи професійних кваліфікацій (European Training Foundation, 2015).

Визнання результатів неформальної та інформальної освіти, як власне, і формальної прив'язано до національних рамок кваліфікації і відбувається за однаковими стандартами, розроблено інструменти співставлення результатів навчання, компетентностей та рівнів кваліфікації (CEDEFOP, 2018).

У деяких європейських країнах за результатами підтвердження професійної кваліфікації, здобутої шляхом неформальної чи інформальної освіти, людина може отримати національний сертифікат, який буде скрізь визнаватись. Для цього цей документ вноситься до відповідного реєстру кваліфікацій. Так, Франція має Національний реєстр професійних сертифікатів (Répertoire national des certifications professionnelles, 2020). Згідно із національним законодавством про освіту метою цього реєстру є постійне оновлення інформації, доступної людям та підприємствам про дипломи та професійні звання, а також про кваліфікаційні сертифікати, що містяться у списках, складених національними спільними комітетами та професійними асоціаціями. Сертифікати, внесені до реєстру, визнаються на всій території країни. Тому ведення реєстру допомагає полегшити працевлаштування, управління людськими ресурсами та професійну мобільність.

Європейські дослідження доводять, що деяким країнам бракує скоординованої національної стратегії, подолання фрагментації ринку послуг неформальної освіти (CEDEFOP, 2015).

Власне, визнання результатів навчання, незалежно від формального чи неформального способу їхнього здобуття, лежить в основі інструментів політики Євросоюзу у сфері освіти та навчання зокрема, Європейської рамки кваліфікацій, кроснаціональних ініціатив Europass (проект Європейського Союзу, спрямований на представлення професійних навичок, компетентностей і кваліфікацій у формі, зрозумілій у всіх країнах Європейського Союзу) та ECVET (*Європейська кредитна система для професійно-технічної освіти*; кредити, присвоєні за всі форми освіти, можуть бути або визнані та накопичені для отримання кваліфікації, або ні, залежно від бажання студента та/або кваліфікаційних вимог), які реалізуються в різних країнах Європи.

Схематично практику визнання результатів неформальної освіти дорослих і присудження на основі такого визнання (валідації) професійних кваліфікацій у країнах Євросоюзу представлено на рис.1. У цій схемі кваліфікаційний центр (екзаменаційний центр, центр оцінювання) – це суб'єкт різної форми власності, який уповноважений державною на здійснення процедур валідації неформального

навчання і який, здебільшого, пройшов відповідну акредитацію (зовнішня гарантія якості) та підготовлених оцінювачів і належні процедури оцінювання (внутрішня гарантія якості).

Рис. 1. Модель визнання результатів неформального навчання та присвоєння професійних кваліфікацій на цій основі у країнах ЄС

Джерело: авторська розробка

Обговорення результатів. В Україні спостерігається розгортання неформального навчання, у тому числі цілком інституціоналізованого. Приміром, компанія ДТЕК створила «Академію ДТЕК», Укрзалізниця має власний кваліфікаційно-атестаційний центр, корпорація «МакДональдз», компанія «Нова пошта» проводять навчання власних співробітників. Однак це визнання в межах однієї компанії (Баланюк, 2020). Є навчання, яке проводять професійні громадські організації, наприклад, Українська асоціація маркетингу, Міжнародний центр розвитку та лідерства тощо. Діє система визнання результатів неформального навчання за робітничими професіями на базі державних центрів зайнятості. Натомість вона стосується тільки тих, хто хоче підтвердити професійну кваліфікацію «кухаря 3-6 розрядів» (Державна служба зайнятості України, 2020).

Наразі не сформовано національної системи, яка б працювала на рівні всієї країни. Якщо порівнювати проаналізовані практики в європейських країнах і ситуацію в нашій державі, то слід погодитися з оцінками дослідників, що в Україні особливо помітною є відсутність стратегії та консолідованої нормативної бази для формування політики щодо підтвердження результатів неформального навчання (Лазоренко, Колишко, 2010; Лук'янова, 2017), брак усвідомлення важливості принципу рівності провайдерів формального і неформального навчання (різних форм власності), забезпечення всім провайдерам доступу до джерел фінансування тощо (Колишко, Лазоренко, 2018).

Водночас Законом України «Про освіту» (Верховна Рада України, 2017 р.) передбачено запуск роботи кваліфікаційних (екзаменаційних) центрів, тобто суб'єктів, уповноважених на оцінювання і визнання результатів навчання осіб (зокрема, здобутих шляхом неформальної чи інформальної освіти), присвоєння та/або підтвердження відповідних професійних кваліфікацій.

На виконання освітнього законодавства у 2019 році було створено Національне агентство кваліфікацій як колегіальний орган, підпорядкований Кабінету Міністрів України, і водночас як один із інститутів соціального партнерства та діалогу.

Очікується, що новостворене агентство, зокрема, формуватиме вимоги до процедур присвоєння кваліфікацій, визнання результатів неформального та інформального навчання, і тим самим сприятиме якості і надійності процесів валідації. А відтак, і забезпеченню цінності кваліфікацій і гарантуванню компетентності осіб, які отримали ті чи ті кваліфікації, прозорості процедур оцінювання, на чому слушно наголошують українські науковці (Пуховська та ін. 2014: 153).

Важливо також забезпечити: 1) рівноцінність формального і неформального навчання, для цього оцінювання результатів навчання має відбуватись відносно єдиних кваліфікаційних стандартів, які застосовуються як до формальної освіти, так і до сертифікації у кваліфікаційному (екзаменаційному) центрі; 2) використання різноманітних інструментів оцінювання результатів навчання, а не зведення всього оцінювання до тестів чи усних іспитів; вибір інструментів має відбуватися з урахуванням специфіки професії.

Наразі досвід Національного агентства кваліфікацій щодо розробки проектів нормативно-правових документів для акредитації кваліфікаційних центрів та осучаснення процесів розробки професійних стандартів засвідчує потребу в узгодженні різних бачень на формування цілісного механізму державного регулювання системи професійних кваліфікацій і визнання результатів неформальної освіти, а також на необхідність більш глибокого вивчення того європейського досвіду, який довів свою ефективність.

Висновки. Попри наявність офіційних документів Євросоюзу з рекомендаціями щодо підтвердження результатів неформального навчання у європейських країнах сформувалась диверсифікована практика такого підтвердження і присвоєння професійних кваліфікацій на цій основі. Втім, підтвердження результатів навчання характеризується наявністю виразних етапів, засобів валідації та інституціоналізованістю тих компетентних органів, які уповноважені на відповідні дії.

Україні, при формуванні національної політики, варто знайти відповіді на ті питання, які окреслені Європейським центром розвитку професійно-технічної освіти у Рекомендаціях із визнання неформального та інформального навчання (2017 р.), визначити можливості гармонізації української та загальноєвропейської політики у цій сфері.

Національному агентству кваліфікацій доцільно не тільки розробити процедури валідації формальної, неформальної та інформальної освіти на базі європейських рекомендацій, а й провести апробацію цих процедур у кваліфікаційних центрах, і лише потім ініціювати ухвалення відповідного регуляторного акта. Це дасть змогу уникнути помилок, схожих до допущених раніше в Україні при встановленні надто складних правил визнання неформальної освіти за робітничими професіями.

Література

Баланюк Ю. В Україні почнуть визнавати самоосвіту. Українська правда. 2020. 5 червня. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2020/06/5/7254524/>.

Колишко Р., Лазоренко О. Якою має бути політика навчання дорослих в Україні? (Аналітичний звіт). Київ: Громадська синергія, 2018. 55 с.

Лазоренко О. О., Колишко Р. А. Аналітичний звіт дослідження у сфері неформальної освіти дорослих у пілотних областях в Україні: Полтавська та Львівська область. Київ, 2010. 84 с.

Лук'янова Л. Законодавче забезпечення освіти дорослих: зарубіжний досвід. Київ: ДКС-Центр, 2017. 147 с.

Павлик Н. Теорія і практика організації неформальної освіти молоді. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 162 с.

Підтвердження неформального навчання // Державна служба зайнятості України. URL: <https://www.dcz.gov.ua/storinka/pidtvverdzhennya-neformalnogo-navchannya> (дата звернення: 22.03.2020 р.).

Про освіту: Закон України № 2145-VIII від 5.09.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

Про професійний розвиток працівників: Закон України. № 5067- VI від 05.07.2012. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4312-17>.

Пуховська Л. П., Ворначев А. О., Мельник С. В., Кравець Ю. І. Професійні стандарти і кваліфікації у країнах з високорозвинутою економікою. Київ: НВП Поліграфсервіс, 2014. 176 с.

Савченко В. А. Проблеми щодо підтвердження результатів неформального навчання. *Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання населення в умовах соціально-економічної нестабільності*: у 2 ч. Ч. 2. Київ: ІПК ДСЗУ, 2014. С. 59-66.

Семигіна Т. Європейська політика щодо визнання професійних кваліфікацій: уроки для України. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова*. Серія 22. Політичні науки. 2020. Вип. 28. С. 5-14.

European guidelines for validating non-formal and informal learning / CEDEFOP. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2009. URL: http://www.cedefop.europa.eu/files/4054_en.pdf

A new skills agenda for Europe: working together to strengthen human capital, employability and competitiveness (Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions) / European Commission, 2016. URL: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/EN/1-2016-381-EN-F1-1.PDF>

Adult Education and Training in Europe: Widening Access to Learning Opportunities: Eurydice Report / European Commission. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2015. URL: <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice>.

Moving skills forward together trends, challenges and successes in vocational education and training in the ETF partner countries. Torino: European Training Foundation, 2015.

NCFHE, The National Commission for Further and Higher Education. URL: <https://ncfhe.gov.mt/en/Pages/default.aspx>

Répertoire national des certifications professionnelles. URL <https://certificationprofessionnelle.fr>.

The 2018 European inventory on validation of non-formal and informal learning / CEDEFOP. URL: www.cedefop.europa.eu/validation/inventory.

The Council of the European Union 2017/C 189/03 Recommendation on the European Qualifications Framework for lifelong learning and repealing the recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning. URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32017H0615\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32017H0615(01))

The Council of the European Union Recommendation of 20 December 2012 on the validation of nonformal and informal learning, OJC 398/1. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32012H1222%2801%29>

European practice of professional qualifications validation on the basis of non-formal education

Semigina Tetyana²

Academy of Labour, Social Relations and Tourism, Kyiv, Ukraine

The transformation of the labour market has led to paradigm shifts in education, contributing to the development of lifelong learning and non-formal education. Currently in Ukraine, there is no legal construct regulating the process of recognising the results of such education.

The study aims to examine the European experience in validating the non-formal and informal education, which can be useful in formulating appropriate policies for the award of professional qualifications in Ukraine. The study is mainly based on a retrospective analysis of the European policy.

Встановлено, що у визначенні процедур на загальноєвропейському рівні послуговуються такими документами, як:

It is revealed that at the All-European level, these document are used to define the designated procedures: "European guidelines for the recognition of non-formal and informal education" (2009), Council of Europe Recommendations on the recognition of non-formal and informal education (2012), European Centre for the Development of Vocational Education (CEDEFOP) on the Recognition of Non-Formal and Informal Learning (2017), EU Council Recommendation on the European Qualifications Framework for Lifelong Learning (2017). These documents focus on the institutional field of validation of professional qualifications acquired through non-formal learning, involvement of representatives of various public sectors and implementation of coordination mechanisms.

At the same time, diversified practice of confirmation and assignment of professional qualifications on the basis of non-formal learning has been developed in European countries. Professional associations and business structures, on the basis of which qualification centres (assessment centres) operate, play an important role in the processes of qualifications validation. The recognition of non-formal learning outcomes and validation of professional qualifications follow the same standards as the ones assigned for both formal education and the national qualifications framework.

² Doctor of Political Sciences, Professor at the Department of Social Work and Applied Psychology at the Academy of Labour, Social Relations and Tourism

Keywords: non-formal education, professional qualification, recognition, validation, professional standard, qualification centre.

References

- Balanyuk, Y. (2020). V Ukrayini pochnut' vyznavaty samoosvitu. Ukrayins'ka pravda [Ukraine will begin to recognize self-education]. *Ukrayins'ka pravda*. Retrieved from: <https://www.ppravda.com.ua/columns/2020/06/5/7254524/> [in Ukrainian].
- CEDEFOP (2009). *European guidelines for validating non-formal and informal learning*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. Retrieved from: http://www.cedefop.europa.eu/files/4054_en.pdf
- CEDEFOP (2018). *The 2018 European inventory on validation of non-formal and informal learning*. Retrieved from: www.cedefop.europa.eu/validation/inventory.
- European Commission (2016). *A new skills agenda for Europe: working together to strengthen human capital, employability and competitiveness (Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions)*. Retrieved from: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/EN/1-2016-381-EN-F1-1.PDF>
- European Commission (2015). *Adult Education and Training in Europe: Widening Access to Learning Opportunities: Eurydice*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Retrieved from: <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice>.
- European Training Foundation (2015). *Moving skills forward together trends, challenges and successes in vocational education and training in the ETF partner countries*. Torino.
- Kolyshko, R., Lazorenko, O. (2018). *Yakoyu maye buty polityka navchannya doroslykh v Ukrayini? (Analychnyy zvit)* [What should be the policy of adult education in Ukraine? (Analytical report)]. Kyiv: Hromads'ka synerhiya [in Ukrainian].
- Lazorenko, O., Kolyshko, R. (2018). *Analychnyy zvit doslidzhennya u sferi neformal'noyi osvity doroslykh u pilotnykh oblastiakh v Ukrayini: Poltav's'ka ta L'viv's'ka oblast* [Analytical report of the research in the field of non-formal adult education in pilot regions in Ukraine: Poltava and Lviv regions]. Kyiv [in Ukrainian].
- Lukyanova, L. (2017). *Zakonodavche zabezpechennya osvity doroslykh: zarubizhnyy dosvid* [Legislative support of adult education: foreign experience]. Kyiv: DKS-Center [in Ukrainian].
- NCFHE (2020). *The National Commission for Further and Higher Education*. Retrieved from: <https://ncfhe.gov.mt/en/Pages/default.aspxhttps://ncfhe.gov.mt/en/Pages/default.aspx>.
- Pavlyk, N. (2017). *Teoriya i praktyka orhanizatsiyi neformal'noyi osvity molodi* [Theory and practice of non-formal education of youth]. Zhytomyr: Vyd-vo ZHDU im. I. Franka. [in Ukrainian]
- Pukhovska, L.P., Vornachev, A.A., Melnyk, S.V., & Kravets, Y.I. (2014). *Profesiyini standarty i kvalifikatsiyi u krayinakh z vysokorozvynutoyu ekonomikoyu* [Professional standards and qualifications in countries with highly developed economies]. Kyiv: NVP Polihrafservis [in Ukrainian].
- Répertoire national des certifications professionnelles* (2020). Retrieved from <https://certificationprofessionnelle.fr>.
- Savchenko, V.A. (2014). Problemy shchodo pidtverdzheniya rezul'tativ neformal'noho navchannya [Problems of validating the results of non-formal learning]. *Aktual'ni problemy profesynoyi oriyentatsiyi ta profesynoho navchannya naseleennya v umovakh sotsial'no-ekonomichnoyi nestabil'nosti: in 2 parts*. Part 2. Kyiv: IPK DSZU (pp. 59-66) [in Ukrainian].
- Semigina, T. (2020). Yevropeys'ka polityka shchodo vyznannya profesynnykh kvalifikatsiy: uroky dlya Ukrayiny [European policy on the recognition of professional qualifications: lessons for Ukraine]. *Scientific Journal of the National Pedagogical University named after MP Drahomanov. Series 22. Political Science*, 28: 5-14 [in Ukrainian].
- State Employment Service of Ukraine (2020). *Confirmation of non-formal education*. Retrieved from <https://www.dcz.gov.ua/storinka/pidtverdzheniya-neformalnogo-navchannya> [in Ukrainian].
- The Council of the European Union (2017). *Recommendation on the European Qualifications Framework for lifelong learning and repealing the recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning*. Retrieved from: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32017H0615\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32017H0615(01)).

The Council of the European Union (2012). *Recommendation on the validation of nonformal and informal learning*. Retrieved from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32012H1222%2801%29>.

Verkhovna Rada of Ukraine (2017). *Pro osvitu: Zakon № 2145-VII* [On Education: Law № 2145-VII] Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> [in Ukrainian].

Verkhovna Rada of Ukraine (2012). *Pro profesiynny rozvytok pratsivnykiv: Zakon № 5067-VI* [On Professional Development of Employees: Law № 5067-VI]. Retrieved from: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4312-17> [in Ukrainian].

Accepted: August 26, 2020

